

MARIENE MOLLUSKEN UIT HET OOSTELIJK DEEL VAN DE MIDDELLANDSE ZEE, 26 De eerste vondsten van *Thais sacellum* (Gmelin, 1791) in Israël

H.K. Mienis

Marine molluscs from the Eastern Mediterranean 26.

The first finds of *Thais sacellum* (Gmelin, 1791) in Israel

Information is given concerning the presence of *Thais sacellum* (Gmelin, 1791), a Muricid species from the northern part of the Indian Ocean, in the Eastern Mediterranean. Originally discovered in the harbour area of Beirut, Lebanon, in the year 2000 and later on also found off Ras el Chakaa towards Tripoli, more in the north of Lebanon, this species is now also known from at least two localities along the coast of Israel: Segavyon Island, part of the Akhziv-Rosh Haniqra Nature Reserve and National Park, and Qiriyat Yam, just north of Haifa.

De Purperslak *Thais sacellum* (Gmelin, 1791), Familie Muricidae, is een soort die in zijn natuurlijke verspreiding beperkt blijft tot het noordelijk deel van de Indische Oceaan: van de Arabische Golf via de kusten van India tot de westkust van Thailand, Malaysië en Singapore. De soort is heel goed afgebeeld in Bosch et al. (1995: 123, tekstfiguur 492) als *Thais rugosa* (Born) en in Zenetos et al. (2004: 118, tekstfiguur).

De in Bosch et al., 2004 gebruikte naam *Thais rugosa* luidde oorspronkelijke *Murex rugosus*, welke naam door Von Born gebruikt is voor twee verschillende soorten. In 1778 beschreef hij onder *Murex rugosus* de soort die we nu kennen als *Drupella rugosa* (von Born, 1778), terwijl de *Murex rugosus* uit 1780 inderdaad de huidige *Thais sacellum* (Gmelin, 1791) voorstelt.

De vondst van exemplaren van *Thais sacellum* in de haveningang van Beirut, Libanon, in het jaar 2000 vormde een grote verrassing (Zibrowius & Bitar, 2003). Ook in de volgende jaren werd *Thais sacellum* daar meermalen levend aangetroffen. Van Prof. Helmut Zibrowius ontving ik voor de "National Mollusc Collections" van de Hebreeuwse Universiteit in Jeruzalem (HUJ) en de Universiteit van Tel Aviv (TAU) elk drie exemplaren, die door hem waren verzameld op een diepte van 14 meter ter hoogte van de de ingang van de haven van Beirut op 7 juli 2003 (HUJ 50065/3 en TAU MO 27959/3). Deze zes exemplaren zijn identiek met exemplaren van India, Bombay, ex. A.J. Peile (HUJ 21388/3) en Singapore, ex H. McClelland (HUJ 21397/3).

Thais sacellum arriveerde waarschijnlijk in Beirut door middel van de internationale scheepvaart. Hoewel de soort opgenomen is de soortenlijst van Rode Zee mollusken door Dekker & Orlin (2000), heb ik tot nog toe tevergeefs uitgekeken naar een exemplaar uit de Rode Zee in een van de verzamelingen in Israël.

Ondertussen is deze purperslak door de Libanese zeebioloog Dr. G. Bitar ook in de omgeving van Ras el Chakaa, meer in het noorden van Libanon aangetroffen (Zenetos et al., 2004).

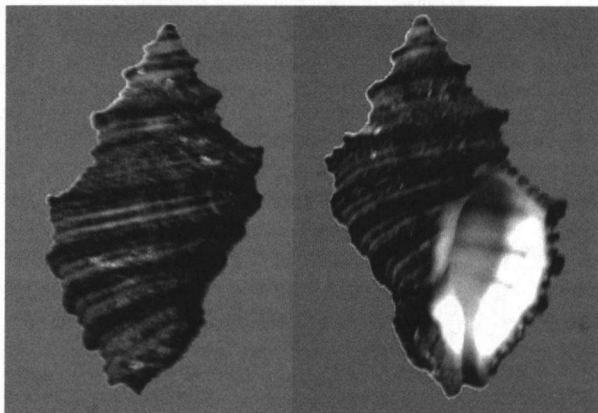
Tijdens een Israëlisch-Spaans biodiversiteit project uitgevoerd in het mariene Natuureservaat en Nationaal

Park van Akhziv-Rosh Haniqra op de grens van Libanon en Israël (zie voor meer informatie Mienis & Ben-David-Zaslow, 2004), trof de Spaanse zeebioloog Prof. Alfonso A. Ramos Esplá op 18 oktober 2004 een volwassen exemplaar van *Thais sacellum* aan op een rotsachtige bodem op een diepte van 9-10 m juist ten oosten van het Segavyon eiland (TAU 49129/1) (Mienis et al., in voorbereiding). Ongeveer tegelijkertijd vond een lid van de Israëlische Malacologische Vereniging, de heer V. Yerenburg, een vers exemplaar aan op het strand van Qiriyat Yam net iets ten noorden van Haifa.

Uit deze gegevens blijkt dat *Thais sacellum* nu zowel langs de kust van Libanon (in Beirut vrij algemeen) als die van Israël voorkomt. Als centrum van de verspreiding van deze exoot heeft zo goed als zeker de haven van Beirut gediend. Van daaruit heeft deze Purperslak zich zowel naar het noorden ("met de stroom in de rug") als naar het zuiden ("tegen de stroom in") verplaatst.

Zo'n uitbreiding van het areaal tegen de stroom in kennen wij uit het verleden ook van *Conomurex persicus* (Swainson, 1821) en *Purpuradusta gracilis* (Gaskoin, 1849). Beiden zijn zo goed als zeker de verovering van het oostelijk deel van de Middellandse Zee vanuit Turkije begonnen.

Mijn dank gaat uit naar Prof. Helmut Zibrowius voor de donatie van een monster van *Thais sacellum* uit Beirut aan de "National Mollusc Collections" van de universi-

Thais sacellum (Gmelin, 1791). H 21 mm. Yemen, Red Sea, al-Faz-zah, 1993. Coll. Henk Dekker nr. 7049. Foto Henk Dekker.

teiten van Jeruzalem en Tel Aviv. Eveneens dank ik Dr. Eduard Heiman voor het tonen van het exemplaar van *Thais sacellum* van Qiriyat Yam.

Literatuur

BORN, I. VON, 1778. Index rerum naturalium musei Caesarei Vindonensis. Pars I Testacea. Vienna.

BORN, I. VON, 1780. Testacea musei Caesarei Vindobonensis.... Vienna.

BOSCH, D.T., S.P. DANCE, R.G. MOOLENBEEK & P.G. OLIVER. Seashells of Eastern Arabia. 296 p. Motivate Publishing, Dubai, Abu Dhabi & London.

DEKKER, H. & Z. ORLIN, 2000. Check-list of Red Sea mollusca/Soortenlijst van Rode Zee mollusca. *Spirula*, 47 (Supplement): 1-46.

MIENIS, H.K. & R. BEN-DAVID-ZASLOW, 2004. A preliminary

list of the marine molluscs of the National Park and Nature Reserve of Akhziv-Rosh Haniqra. *Triton*, 10: 13-37.

Zenetos, A., S. Gofas, G. Russo & J. Templado, 2004. CIESM atlas of exotic species in the Mediterranean. 3. Molluscs. 376 p. CIESM Publishers, Monaco.

Zibrowius, H. & G. Bitar, 2003. Invertébrés marins exotiques sur la côte du Liban. *Lebanese Science Journal*, 4 (1): 67-74.

Adres van de schrijver:

National Mollusc Collection,
Dept. Evolution, Systematics & Ecology, Hebrew University,
IL-91904 Jerusalem, Israel, en
Mollusc Collection, National Collections of Natural History,
Tel Aviv University,
IL-69978 Tel Aviv, Israel.
E-mail: mienis@netzer.org.il

(vervolg zie blz. 48)